

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 15.03.2024 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

dziedzina: sztuka

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pani mgr KAROLINY SARY GARDZILEWICZ

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,

wszczętym przez Radę Dyscypliny Artystycznej

Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Podstawowe dane o doktorancie

Opis dorobku dydaktycznego, działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej w zakresie sztuki.

Pani Karolina Sara Gardzilewicz posiada następujące doświadczenie w zakresie sztuki:

1. Praktyka dydaktyczna w Laboratorium Eksperymentu Technologicznego, Katedra Ceramiki, na Wydziale Ceramiki i Szkła, pod opieką promotora prof. Bożeny Sacharczuk – 2020/2021 (semestr letni i zimowy), 60 godzin
  - opracowanie programu realizacji zadań dla pierwszego roku studiów licencjackich na kierunku Sztuka i Wzornictwo Ceramiki, we współpracy z as. Magdaleną Maros, zatwierdzony i zrealizowany pod okiem prowadzącej pracownię prof. Bożeny Sacharczuk.
  - prowadzenie zajęć w formie zdalnej (okres pandemii COVID19) oraz stacjonarnej: konsultacje ze studentami, prowadzenie wykładów
  - udział w przeglądzie końcowym, jego przygotowaniu, omówieniu i ewaluacji prac studenckich
2. Praktyka dydaktyczna w pracowni Ceramiki w departamencie Rzeźby i Technologii, na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Kraju Basków w Bilbao, pod opieką dr Jose Maria Herrera (wymiana Erasmus+) – 2021/2022 (semestr letni i zimowy), 60 godzin
  - uczestnictwo w prowadzeniu zajęć dla studiów magisterskich Máster de Céramica: Arte y Función (Magister Ceramiki: Sztuka i Funkcja)

W ramach zajęć:

- wykład otwarty dla studentów (prezentacja dorobku i autorskich technik ceramicznych)
- konsultacje projektów ze studentami
- pomoc technologiczna dla studentów w zakresie wykonywania szkliv i mas, realizacji prac.

3. Praktyka dydaktyczna w Laboratorium Eksperymentu Technologicznego, Katedra Ceramiki, na Wydziale Ceramiki i Szkła.

W ramach trzeciego roku studiów praktyki realizowała pod opieką promotora pomocniczej dr Karoliny Freino, we współpracy z as. Magdaleną Maros, asystentką w LET, prowadzącej pracownię w zastępstwie prof. Bożeny Sacharczuk, przebywającej na urlopie zdrowotnym.

Ze względu na realizowaną w semestrze zimowym rezydencję zagraniczną, praktyki dydaktyczne przełożone zostały na semestr letni i obejmowały uczestnictwo w prowadzeniu zajęć dydaktycznych:

- konsultacje projektów technologicznych studentów studiów licencjackich i magisterskich
- nadzór i konsultacje technologiczne nad realizacjami indywidualnymi eksperymentów technologicznych studentów
- korekta i nadzór w przygotowaniach sprawozdań końcowosemestralnych studentów
- przygotowanie ekspozycji do przeglądu końcoworocznego

- udział w ewaluacji

4. Prelegentka podczas międzynarodowego spotkania naukowego/seminarium na Wydziale Sztuk Pięknych UPV/EHU w Bilbao – 25 kwietnia 2022 (w języku hiszpańskim i angielskim)

- prezentacja projektu doktorskiego w tym indywidualnych metod badawczych

- prezentacja dorobku artystycznego

- prezentacja Szkoły Doktorskiej oraz Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

- udział w dyskusji dotyczącej metod prowadzenia badań artystycznych w ramach studiów doktorskich.

A także:

- organizacja i prowadzenie autorskich eksperymentalnych warsztatów w ramach Festiwalu Wysokich Temperatur organizowanego przez Akademię Sztuk Pięknych we Wrocławiu

- „Ekspresja Pierwiastków Laboratorium Barw” Edycja 1 (23.06.2021)

- „Ekspresja Pierwiastków Laboratorium Barw” Edycja 2 (25.06.2023)

- wykład teoretyczny (wprowadzenie do technologii szkliv i angob oraz prezentacja autorskich metod oraz przykładów oraz szkliv opracowanych w Laboratorium Eksperymentu Technologicznego ASP we Wrocławiu (otwarte dla publiczności)

- warsztaty w ramach których prowadziła indywidualne konsultacje z uczestnikami warsztatów (udział w warsztatach zorganizowany był w grupach 8 osobowych, na zapisy, przeznaczony dla młodzieży i dorosłych).

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego opisu działalności Pani Karoliny Sary Gardzilewicz, posiada Ona już doprawdy spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej oraz dydaktycznej. Natomiast tematem Jej doktoratu jest: „Naczynie jako koncept rzeźbiarski, użytkowy i filozoficzny. Tożsamość materii w relacji z formą i przestrzenią”.

Te autorskie wizerunki i ich aspekty – naczynia jako koncepcji – stają się polem badawczym Jej i naszego – wspólnego świata naczyń, ale prezentowania ich na warunkach doktorantki. Jej naczynia eksplorowane w relacji do różnorodnych geograficznie obszarów ziemi oraz w ich kulturowych kontekstach stają się motywem zgłębiania pewnej tajemnicy. Tajemnicy zawartej często w samej przestrzeni naczynia – jako obiektu – co pozwala głęboko zapuścić sondę w jego świat realny ale i ten wykreowany. Pozwala szukać analogii i zgłębiać go będąc cały czas czujnym na wydarzenia tego świata ale i tego z nostalgii czy wspomnienia – czy upamiętnienia. Tak jak pisze sama doktorantka o tym aspekcie:

„Obszar podejmowanych działań to przenikanie się dwóch głównych zagadnień opartych na stawianych hipotezach, w których z kolei zawierają się szczegółowe dziedziny i zjawiska. Są nimi: architektura jako zjawisko i architektoniczny wymiar naczynia (w tym relacja materii formy przestrzeni, ludzki czynnik przetrwania) duchowość i metafizyka związana z doświadczaniem materii wpisanej w kontekst przestrzeni i natury oraz ich znaczenie wobec człowieka „będącego” w świecie

(architektura, rzeźba i naczynie jako połączenie tych dwóch)...”

Dodatkowo jeszcze doktorantka analizowała aspekty pustki i materii wobec przestrzenności rzeźby i jej metafizyki w relacji do człowieka. Te różne wizerunki naczyń czy to w formie na obrazach fotograficznych czy w ich instalacyjnej wizji – wideo – rozbudowanej perspektywie znaczeń dają widzowi możliwość wejścia z nimi w dialog i interakcję.

Również pobyt w Australii na rezydencji w pracowni garncarskiej Cameron Williams Pottery Studio był bardzo dobrym eksperymentem badawczym autorki dotyczącym naczyń i praktyki ceramicznej w całym spektrum jej ujęcia: od pracy fizycznej, doświadczenia cielesnego w kontakcie z materią do metafizyki ludzkiej egzystencji, reprezentowanej przez pracę z materiałem pochodzącym z ziemi i tworzenia form leżących u podstaw ludzkiej cywilizacji. I znowu – tak gruntownie przygotowana autorka – weryfikując codzienność pracy najemnej z mitologią narosłą wokół wytwarzania naczyń, stara się odnaleźć własną perspektywę w ramach obu tych narracji. A następnie – rezydencje w Alice Springs w Tangentyere Art. Center, które jest centrum sztuki aborygeńskiej i uczestniczenie tam w procesie tworzenia malarstwa przez rdzenne mieszkanki, a także organizowanie dla nich warsztatów ceramicznych pozwalało zgłębiać kulturowy kontekst wpisany w pustynny obszar centrum Australii i analizować specyfikę związku Aborygenów z przestrzenią. Tą więc przestrzenią poznaną – rozpoznaną w podróżach oraz tą stworzoną na potrzeby dzieła doktorskiego. Wystawy – będącej połączeniem różnych działań – instalacji – obiektów ceramicznych – naczyń – fotografii – grafiki – rysunku – „ready-mades” –

w różnych wymiarach materialnych oraz metaforycznych. Odnoszących się do – owej tytułowej – „międzynacyniowości” – w relacji do przestrzeni – świata kontynentów z jednej strony – do intymnej – małej skali – jakby baśniowego – tajemniczego świata zakamarków osobistego naczynia.

A te prace – różne o nazwach jak: „Figury”, „Kompozycje” – z ich kolejnymi cyframi czy praca „Soft Trace” czy „No Chaos”, „No Theory Setup” czy te prace wchodzące w zakres zbioru pt. „Archiwum badawcze” czy rzeźby z kolekcji „Way of Water” czy fotografie dokumentujące działanie pt. „Veins, Erosion in Reverse” – slide show – bardzo dużo mówią o postawie twórczej autorki. Rozpięta w szerokich treściach znaczeń – od osobistych, społecznych – a pewnie i politycznych – swoim obrazowaniem nadaje sens nowej rzeczywistości. Często tej skrywanej za symbolami społecznego świata wyobraźni. Ale – paradoksalnie – przez to też uzyskuje Ona powody i energię do pytań, do odkrywania tego, co jest potencjalne. A piszę o tym dlatego, że doktorantka w zakończeniu – obszernej – pisemnej pracy doktorskiej przywołuje „Traktat logiczno-filozoficzny” Ludwiga Wittgensteina, w którym wykazał granice możliwości poznawczych wobec ograniczeń językowych – w ramach wykładni dotyczącej relacji wiążących język z rzeczywistością. A autorka poszukując swojego opisu – poznania owej rzeczywistości konkluduje, że „...istnieje pewien mistycyzm, którego nie da się wyrazić, czyli ująć wyrazami – coś, co się uwidacznia...”. W interpretacji doktorantki istnieją więc rzeczy, o których nie da się mówić, a które istnieją w tajemniczym doświadczeniu. Które w drodze poznania – rozpoznania – osobistego doświadczenia – rozpatruje Ona i wciąż zgłębia w relacji

do rozbieżności świata rzeczywistego i świata nauki. I podobnie jak Wittgensteinowi autorce „...nie starczy sił, by sprostać zadaniu...”. W relacji do unikatowego zapisu dzieła autorki. Zapisu, którego widz może szukać również w swoim doświadczeniu. A kształty i wizerunki naczyń oraz płynące za tym wyobrażenia o całej magii bytu ludzkiego – nie w lampie – ale dzbanie Alladyna – stają się jakby wzorem organizującym obraz rzeczy, który się w jego czeluściach skrywa. Emocjonalnych stanów człowieka będącego w ciągłej podróży życia – i jego symbolami – dzbanami – w drodze spełniania swojego ziemskiego planu – trwania. Jako te tytułowe autorki „NACZYNIĘ” wobec tożsamości materii i relacji z formą i przestrzenią.

I niezależnie czy jesteśmy jak w pracy „Uziemienie 1 i 2” czy w innym zestawie instalacji jako „Glina Menakoz” – upamiętnienie tych wszystkich stanów – od życia do śmierci, które ratuje dzban swoją zawartością – to cała praca doktorska przybiera wizerunek archetypu egzystencji.

Odwołuje się w nim do odwiecznej potrzeby zostawienia po sobie śladu – naczynia – zanim nastąpi moment zatrzymania. Tego szczególnego stanu personifikacji zjawiska – z tym – co jest po drugiej stronie. Z tym szczególnym miejscem w perspektywie końca przestrzeni – na dnie dzbana. A te wszystkie prace doktorantki odwołują się także, a może przede wszystkim do kolejnego archetypu – miejsca. Do sensu tworzenia w ogóle. Odwołania się do głęboko humanistycznego przekazu, aby twórczym znakiem zgłębić przestrzeń dziejów. Tych co byli z tymi co wciąż są. W swoistym uniwersum procesualnej – na końcu – jedności świata pogrążonego w kontemplacji. Tego – jak pisze autorka – co zostało dostrzeżone, a czego nie można w

żaden sposób przekazać.

Te wszystkie sprzężenia zwrotne doktorantki pomiędzy fascynacją życiem, a odwiecznym wizerunkiem naczyń zabierają nas wszystkich w podróż – w ów tytułowy „Koncept, użytkowy i filozoficzny”.

A cytując – na końcu pracy jeszcze raz Ludwiga Wittgensteina: „...O czym nie można mówić, o tym trzeba milczeć...” autorka zostawia nam pole do interpretacji.

Pani Karolina Sara Gardzilewicz w sposób wartościowy dokonuje przemiany pojęć artystycznych i pogłębia materię obrazu, gdyż potrafi eliminować to co zbędne. Potrafi też utrzymać obiekt i obraz jego w rygorach tak, aby wyczuwało się wizję autorki, ale też by znajdowała się przestrzeń kontemplacji dla widza.

W tej też pewnej atmosferze tajemniczości możemy analizować Jej rzeczywistość na Jej warunkach. Ta uniwersalność przekazu, przeżyć zagęszczonych w naszej wyobraźni ukazuje artystkę, która twórcze myślenie i dążenie do celu objawia nam bardzo dobrymi pracami – bardzo dobrym potencjałem i oryginalnym rozwiązaniem tematu doktorskiego.

Konkluzja

Ten również bardzo dobry warsztat ceramiczny Pani Karoliny Sary Gardzilewicz przejawiający się też bardzo dobrą kompozycją każdego kadru wideo czy instalacji oraz opisanymi powyżej ich specyficznymi treściami wraz z pisemną pracą tworzą bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę stanu umysłu i siły wyborów autorki. Jej cały dorobek, który zaprezentowałem na początku recenzji jest już naprawdę spory i bardzo dobrze rokuje na przyszłość. Rozpoznawalność Jej zapisu – twórczego

znaku objawia się pasją poznania, przez którą dociera Ona do rejonów swojej i naszej – badawczej podświadomości i jest dla mnie wartością, która tworzy znaczący aspekt badawczy doktoratu. Dlatego z całym przekonaniem stwierdzam, że Pani mgr Karolina Sara Gardzilewicz zasługuje na przyznanie stopnia doktora z wyróżnieniem.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

